

Єврорегіони України

Підготували студенти групи М15-1
Дорош Олександра
Кузь Марія
Лисуненко Анна
Мірошніченко Анастасія

ВСТУП

В останні роки транскордонному співробітництву України із сусідніми державами надається багато уваги, що підтверджується як на найвищому державному рівні, так і на регіональному. Воно є важливим інструментом регіонального розвитку в умовах глобалізації та підвищення ролі регіонів на міжнародній арені. Такий вид співробітництва, починаючи з середини минулого століття, отримав особливе

поширення у країнах
Західної Європи.

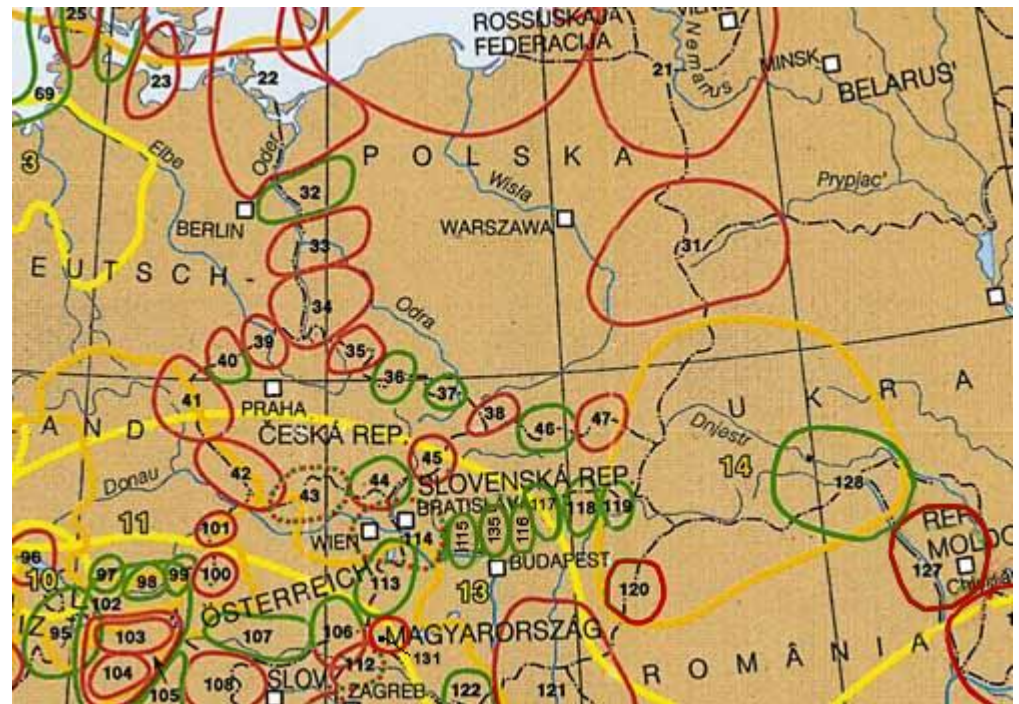

Україна – це держава, дві треті областей якої є прикордонними, і це дає нашій країні великий потенціал для розвитку транскордонного співробітництва і, зокрема, єврорегіонів, що, в свою чергу, підтверджує актуальність проблеми.

Єврорегіони: визначення та основні характеристики

Єврорегіони – це території, на яких здійснюється прикордонна (транскордонна) співпраця. Вони є результатом порозуміння органів територіального самоврядування.

До головних ознак, які характеризують єврорегіон, відносять:

- географічну (єврорегіон є територією, що має конкретне географічне положення)
- політичну (частина цієї території перебуває під юрисдикцією суверенних держав, які мають спільний кордон)
- адміністративну (його утворюють прикордонні регіони держав, що мають спільний кордон)
- функціональну (єврорегіон є формою транскордонного співробітництва)

До основних передумов розвитку прикордонної співпраці перш за все належать:

- історичні передумови;
- політичні передумови;
- економічні передумови;
- соціологічні передумови.

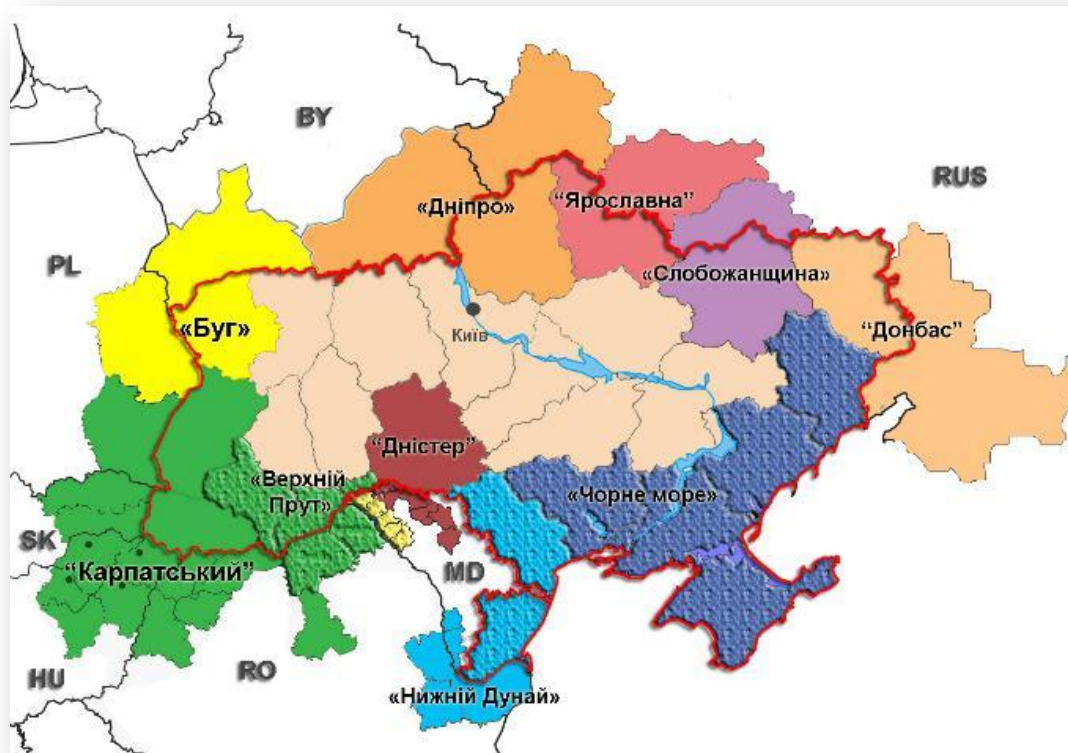
Єврорегіони відіграють роль мостів у процесі європейської інтеграції.

Метою створення єврорегіонів у рамках країн ЄС є: усунення перешкод, пов'язаних із перетинанням кордонів, зміцнення економічного, соціального, культурного співробітництва, мінімізація екологічних проблем на прикордонні держав-сусідів та вирішення проблем, пов'язаних із безпекою підприємництва і туризму.

У Західній Європі нині функціонує понад 50 єврорегіонів. Найбільш відомі: Маас-Рейн, Гронау, Рейн-Вааль, Паміна, Емс-Доларт, Рейн-Маас-Північ, Верхній Рейн Бодензеє, Арж-Альп та інші

Сьогодні наша країна вже має деяку позитивну практику у сфері транскордонного співробітництва. На кордонах України створено і діють 10 єврорегіонів: Карпатський, Буг, Верхній Прут, Нижній Дунай, Дністр, Ярославна, Слобожанщина, Донбас, Чорне море та Дніпро.

Єврорегіон “Карпати”

Карпатський єврорегіон -
єврорегіон в Центральній Європі вздовж
Карпатських гір, що об'єднує 19 прикордонних
адміністративно-територіальних одиниць

Результати, досягнуті в рамках Карпатського Єврорегіону:

- проведення міжнародних ярмарок та виставок у містах регіону;
- інтенсифікація зовнішньоекономічних контактів між територіями;
- організація конференцій для обговорення спільних проблем п'яти країн;
- підтримка транскордонних ініціатив вищих навчальних закладів;
- утворення Асоціації університетів Карпатського Єврорегіону, організація літніх шкіл;
- налагодження діяльності прикордонних переходів, будівництво моста через Тису на українсько-угорському кордоні;
- співробітництво з різними міжнародними структурами;
- організація спортивних змагань, зокрема традиційного фольклорного і спортивного фестивалю, спортивного фестивалю для людей з фізичними вадами.

Фонд розвитку Карпатського Єврорегіону

Мета Карпатського фонду – зміцнення добросусідських відносин і соціальної стабільності у прикордонних областях Угорщини, Польщі, Румунії, Словаччини, України шляхом надання фінансової та технічної допомоги проектам, які відчутно сприяють розвитку громад

по обидва боки державних кордонів, покращують життя у населених пунктах сільських місцевостей Карпатського Єврорегіону.

До основних завдань Фонду належить:

- зміцнення місцевої демократії і розвиток громадянського суспільства шляхом підтримки місцевих ініціатив, участі громадян у процесі прийняття рішень;
- підвищення здатності неурядових організацій, органів місцевого самоврядування задовольняти громадські та регіональні потреби, розвиваючи місцеві стратегії розвитку;
- сприяння розвитку транскордонного економічного та міжетнічного співробітництва, обміну інформацією, поширення кращих зразків управління та розвитку;
- заохочення участі громадян у місцевому та регіональному розвитку;
- зміцнення співробітництва між різними секторами, зокрема неурядовими організаціями, місцевими органами управління та бізнесовими структурами

Єврорегіон "Буг"

Єврорегіон "Буг" - це транскордонне об'єднання, до складу якого входить Волинська область України, Люблінське воєводство Республіки Польща та Брестська область Білорусі

Він має такі завдання:

- організувати та координувати дії, що сприяють співробітництву між членами єврорегіону в галузях економіки, науки, екології, культури та освіти,
- надавати допомогу у розробці конкретних проектів транскордонного співробітництва, що становлять взаємний інтерес;
- сприяти розвитку добросусідських відносин між країнами-членами єврорегіону;
- визначати потенційні галузі багатостороннього співробітництва;
- бути сполучною ланкою і сприяти співробітництву членів єврорегіону з міжнародними організаціями, установами та агентствами.

До сфер стратегічної діяльності в єврорегіоні "Буг" відносяться:

- природне середовище
- мережа міських поселень на яку спирається розвиток інших сфер співробітництва
- економічна інфраструктура визначає інтенсивність обороту капіталу, функціонування ринку і розвиток підприємств
- інфраструктура агробізнесу
- туризм наука й інноваційна діяльність
- сфера суспільних контактів

Єврорегіон “Нижній Дунай”

14 серпня 1998 року у румунському місті Галац відбулося підписання угоди про сформування єврорегіону *"Нижній Дунай"*. До складу єврорегіону увійшли Одеська область з боку України, райони Молдови і повіти Румунії.

Одним із найперспективніших напрямків транскордонного співробітництва в рамках єврорегіону "Нижній Дунай" варто розглядати розвиток економічних зв'язків і торгівлі. Саме цьому була покликана сприяти виставка румунських товарів і послуг, яка відбувалася у грудні 1998 р., у результаті якої укладено ряд взаємовигідних контрактів між представниками українських і румунських ділових кіл.

Варто сказати, що для всіх придунайських територій, що ввійшли до єврорегіону, притаманний набір загальних проблем:

- недостатній, а за окремими показниками - низький рівень соціально-економічного розвитку Придунайських регіонів у масштабі України, Молдови і Румунії;
- недосконала структура господарства прикордонних регіонів слабка інфраструктурно-комунікаційна облаштованість території; значна, особливо для Молдови й України, транспортна ізолюваність придунайських регіонів від головних центрів і районів.
- Низько-технологічний і незбалансований агропромисловий сектор економіки, який є для цих районів провідним;
- низький рівень міжнародного та міжрегіонального співробітництва регіонів Нижнього Дунаю.

Але незважаючи на проблеми, характерні для Єврорегіону «Нижній Дунай» слід сказати, що Одеський регіон і Україна в цілому вбачають великий стратегічний інтерес у функціонуванні даного єврорегіону. Перш за все - це перспектива більш ефективного і інтенсивного використання Дунайського водного шляху та максимально повного використання потенціалу єврорегіону щодо міжнародних транспортно-розподільчих функцій та зовнішньоекономічної діяльності

Єврорегіон “Верхній Прут”

Єврорегіон "Верхній Прут" - органічно вписується в систему сучасних європейських пріоритетів регіонального співробітництва, розбудови системи європейської безпеки та вдосконалення транскордонних фінансово-економічних, комунікаційних і природоохоронних відносин.

Серед основних завдань цього єврорегіону можна виділити такі:

- розвиток і вдосконалення торговельних і економічних відносин;
- розробка спільної політики в галузі техногенно-екологічної безпеки;
- запобігання забруднення басейнів Дунаю, Дністра та Чорного моря;
- попередження та ліквідація наслідків промислових аварій та стихійних лих;
- збільшення екологічно чистих виробництв;
- активізація та гармонізація діяльності у сферах науки, культури, освіти, спорту, розвитку національних меншин, молодіжної політики;
- модернізація системи охорони здоров'я населення; розвиток рекреаційної діяльності та туризму.

Метою створення єврорегіону "Верхній Прут", згідно згаданих проектів, є розширення існуючих міжрегіональних зв'язків та сприяння подальшому розвитку транскордонного співробітництва адміністративно-територіальних одиниць держав-засновників, окремих міст, інших населених пунктів, органів місцевого самоврядування, державного управління, окремих установ, підприємств, неурядових і громадських організацій,

національних меншин та окремих громадян у сферах економіки, освіти, науки, культури і спорту, а також розбудова нових механізмів міждержавного співробітництва та безпечний сталий розвиток регіону в рамках інтеграції до сучасного загальноєвропейського процесу.

Єврорегіон “Дністер”

Єврорегіон “Дністер” - є органом транскордонного співробітництва, об'єднанням місцевих органів влади адміністративно-територіальних одиниць України та Республіки Молдова

До складу Єврорегіону увійшли наступні адміністративно-територіальні одиниці:

- Вінницька область (Україна)
- Окницький район (Республіки Молдова)
- Дондушенський район (Республіки Молдова)
- Сорокський район (Республіки Молдова)
- Флорештський район (Республіки Молдова)
- Шолданештський район (Республіки Молдова)
- Резінський район (Республіки Молдова)

Основною метою створення та діяльності Єврорегіону «Дністер» є здійснення програм комплексного гармонізованого розвитку територій, прилеглих до річки Дністер. Для досягнення мети сторони будуть співпрацювати, в межах своєї компетенції, у реалізації наступних завдань:

- організація, координація і поглиблення зв'язків в економіці, торгівлі, науці, освіті, культурі, туризмі та спорті;
- здійснення спільних проектів з охорони навколишнього середовища, екологічного оздоровлення басейну річки Дністер;
- реалізація спільних транскордонних інвестиційних проектів;
- здійснення регіональних проектів (програм) з питань скорочення безробіття серед населення прикордонних районів за допомогою підвищення економічного потенціалу;
- організація контактів з відповідними міжнародними організаціями, фондами, інститутами, агентствами та іншими організаціями.

Єврорегіон “Ярославна”

Угода про створення *Єврорегіону "Ярославна"* підписана в місті Курськ Російської Федерації 24 квітня 2007 року. Засновниками Єврорегіону "Ярославна" є Сумська область України та Курська область Російської Федерації.

За період діяльності Єврорегіону "Ярославна" досягнуто позитивних результатів у зовнішній торгівлі, співробітництві на рівні міст та районів, освіті, культурі, спорті, туризмі, молодіжній сфері, облаштуванні інфраструктури кордону

ПЛАНУЮТЬСЯ ДО ЗАПОЧАТКУВАННЯ

У сфері екології:

- Розробка концепції розвитку транскордонного співробітництва у напрямку зниження екологічного навантаження прикордонних областей-учасниць Єврорегіону "Ярославна".
- Розробка концепції поводження з відходами на регіональному рівні.
- Розробка Єдиного порядку поводження з побутовими та промисловими відходами на регіональному рівні в рамках співробітництва областей - учасників Єврорегіону "Ярославна".
- "Комплексне екологічне обстеження басейну річки Псел на межі України та Росії".
- "Туристсько-рекреаційні ресурси українсько-російського прикордоння".

ПЛАНУЮТЬСЯ ДО ЗАПОЧАТКУВАННЯ

У сфері демографії:

- Дослідження тенденцій розвитку соціально-демографічних процесів у прикордонних областях України та Російської Федерації: аналіз сучасних проблем та розробка механізмів їх вирішення.

У молодіжній сфері:

- Дослідження ситуації в молодіжному середовищі прикордонних районів з метою підготовки наукових рекомендацій для розробки соціальних програм.
- "Розробка основ стратегії формування здорового способу життя молоді, що навчається".

ПЛАНУЮТЬСЯ ДО ЗАПОЧАТКУВАННЯ

У сфері інформації та історії:

- Інформаційне поле прикордоння.
- "Комплексне фольклорне дослідження порубіжжя Сумської і Курської областей".
- Історія населення межиріччя Сейму та Псла у VIII-XIII ст.

Єврорегіон «Дніпро»

Угода про створення *єврорегіону «Дніпро»* підписано 29 квітня 2003 р. в Гомелі.

Він має статус спостерігача в Асоціації європейських прикордонних регіонів (АЄПР) та об'єднує з білоруської сторони Гомельську область, з української сторони – Чернігівську область, з російської сторони – Брянську область.

Напрямки діяльності єврорегіону:

- всебічний економічний розвиток;
- регіональний розвиток;
- комунікації, транспорт, зв'язок;
- освіта, охорона здоров'я, спорт і туризм;
- охорона і поліпшення стану навколишнього середовища;
- ліквідація надзвичайних ситуацій, стихійних лих та їх наслідків;
- сприяння розширенню контактів між жителями прикордонних територій, розвитку співробітництва між установами, організаціями та суб'єктами господарської діяльності

В рамках діяльності Єврорегіону «Дніпро» щорічно проводиться ряд культурних, спортивних та інших заходів, у тому числі:

- щорічні конференції з питань діяльності Єврорегіону;
- щорічний міжнародний молодіжний фестиваль на межі 3-х республік біля Монумента Дружби; міжнародні туристичні форуми;
- міжнародні конкурси «Слов'янська кухня»;
- виставки товарів «Сіверські контракти»;
- міжнародні фестивалі «Слов'янські театральні зустрічі» та багато інших заходів.

Єврорегіон «Дніпро» має досить сприятливі природні умови для розвитку всіх сфер життєдіяльності людини. Рівнинний характер рельєфу сприяє розвитку населених пунктів, сільськогосподарського освоєння земель, функціонування промислових підприємств. По території єврорегіону проходять важливі транспортні магістралі: залізниці, автомагістралі, міжнародна нафтопровідна магістраль «Дружба», газопроводи міжреспубліканського значення. Також на території єврорегіону є велика кількість пам'яток архітектури та історико-культурних місць. Головна мета Єврорегіону «Дніпро» – сприяння соціально-економічному розвитку, науковому і культурному співробітництву прикордонних територій Чернігівської, Гомельської та Брянської областей.

Єврорегіон “Слобожанщина”

Єврорегіон «Слобожанщина» створений 7 листопада 2003 року в Харкові керівниками органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Харківської і Белгородської областей України та Російської Федерації.

Єврорегіон створено з метою розвитку співробітництва прикордонних територій у наступних напрямках:

- всебічний економічний розвиток;
- комунікації, транспорт і зв'язок;
- наука, нові технології, освіта;
- охорона здоров'я, спорт і туризм;
- поліпшення стану навколишнього середовища;
- ліквідація надзвичайних ситуацій, стихійних лих та їх наслідків;
- полегшення процесу перетину кордону для людей та вантажів шляхом спрощення прикордонних формальностей та сприяння відкриттю нових пунктів пропуску;
- сприяння якості життя населення шляхом збільшення зайнятості;

Регіон створено відповідно як вищу форму прикордонної співпраці з метою гармонізації взаємодії сторін для реалізації основних соціально-економічних функцій прикордоння, усунення зайвих бар'єрів для контактів населення, залучення інновацій та інвестицій для стабілізації та зростання економіки, активізації міжрегіонального економічного співробітництва.

Єврорегіон “Донбас”

У жовтні 2010 року в м. Луганськ керівники Луганської і Ростовської областей підписали Угоду про створення *Єврорегіону «Донбас»*, до якого в жовтні 2011 року офіційно приєдналася Донецька область, внаслідок чого Єврорегіон «Донбас» став одним з найбільших єврорегіонів в Європі.

Були визначені наступні пріоритетні напрями діяльності Єврорегіону «Донбас»:

- торговельно-економічна співпраця, промислова кооперація;
- прикордонна співпраця (спрощена процедура перетину кордону населенням), прикордонна торгівля, розвиток транспортної і прикордонної інфраструктури;
- гармонізація нормативно-правової бази України і Російської Федерації в питаннях транскордонної співпраці;
- гуманітарна сфера (зміцнення побратимських зв'язків, обмін студентами, надання медичної допомоги провідними лікувальними установами), стажування медичних працівників;
- екологія, у тому числі виділення окремого питання - оздоровлення і очищення річки Сіверський Донець.

Єврорегіон “Чорне море”

Єврорегіон «Чорне море» створений у вересні 2008 року с ціллю розвитку інфраструктури (енергетичних систем, транспорту), розвиток соціальної та економічної діяльності, підтримки ініціатив в галузі туризму, тощо. До країн що входять до складу єврорегіону відносяться

Україна,

Азербайджан,

Туреччина,

Болгарія,

Грузія,

Вірменія,

Розвиток прикордонного співробітництва між Україною і ЄС має за мету прискорення процесу проведення адміністративної реформи, активізацію участі територіальних громад і місцевих органів влади у питаннях прикордонного співробітництва, підготовку спеціалістів, які співпрацюватимуть за проектами, залучення приватного сектору для участі у проектах .

Чорноморський простір має виключне значення для реалізації зовнішньої регіональної політики країни, адже на сьогодні він є одним із найдинамічніших за своїм інтеграційним розвитком та має великі перспективи у галузі співпраці з приводу використання у повній мірі транзитних, а особливо енерготранзитних можливостей регіону. Необхідно зазначити, що

останні роки
характеризувались

зростанням обсягів
товароперевезень та
збільшенням рівня
багатонаціональних

торговельних відносин у регіоні

Транскордонне співробітництво у євро регіонах України

Досягнення Україною суверенітету в умовах розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів зумовлює необхідність включення України та її регіонів в активну міжнародну діяльність.

Вдосконалення механізму регулювання міжнародного міжрегіонального співробітництва слід спрямувати в напрямку збільшення результативності у досягненні цілей та завдань, які покладаються на цей механізм, а саме:

- формування стабільного правового середовища функціонування суб'єктів міжрегіонального співробітництва;
- створення розвинутої та функціонально виправданої структури управління міжрегіональним співробітництвом;
- обґрунтованість у прийнятті управлінських рішень;
- забезпечення достатньої фінансової бази механізму;
- підвищенні економічної зацікавленості прикордонних регіонів у залученні до процесів міжрегіонального та транскордонного співробітництва;
- ефективне використання експортного потенціалу регіону.

Основними принципами фінансування міжнародного міжрегіонального співробітництва повинні вважатись:

- концентрація (концентрація фондів з метою їх найефективнішого використання)
- адиціоналізм (додаткове фінансування за рахунок місцевих джерел)
- комплементарність (взаємодоповнення)

В межах міжрегіонального співробітництва Західного регіону України із прикордонними регіонами країн Центральної та Східної Європи прикладами таких спільних програм можуть бути:

- розвиток транспортних коридорів, що проходять через вказані території;
- розвиток інфраструктури прикордонних територій;
- вирішення проблеми взаєморозрахунків між суб'єктами міжрегіонального співробітництва;
- спільні програми природокористування і охорони довкілля;
- спільні програми оптимізації використання трудових ресурсів;
- спільні програми проведення науково-дослідних робіт.

В останні роки транскордонне співробітництво України із сусідніми державами набуло ознак зростаючої динамічності, що знайшло своє відображення як на вищому державному рівні,

так і на регіональному

Завдяки цьому, протягом останніх років

належне законодавче

для взаємовигідної

співпраці.

ВИСНОВКИ

Єврорегіони відіграють роль мостів у процесі європейської інтеграції.

Так було у Західній, Північній та Південній Європі на межі шістдесятих й

сімдесятих років, і так є від початку дев'яностих років на кордонах країн Центральної та Східної Європи, а особливо на кордонах з Європейським Союзом і з країнами-кандидатами до ЄС. На Україні єврорегіони почали діяти відносно недавно, хоча деякі з вже мають свої власні надбаня, хоча й невеликі.

З метою активізації процесу прикордонного співробітництва з участю України ми пропонуємо вжити таких заходів:

- встановити спрощений транскордонний режим руху товарів та послуг у межах прикордонних зон, які вироблені та споживаються в цих зонах;
- забезпечити більш ліберальний режим пересування громадян прикордонних зон, що спростить не тільки гуманітарні контакти, а й трудову сезонну, тимчасову міграцію, умови найму на роботу на прилеглих територіях сусідньої держави;
- встановити взаємну пільгову систему щодо окремих видів міжнародної економічної діяльності на прикордонних територіях;
- розробити законодавчу, нормативну базу прикордонного співробітництва на базі методологічних критеріїв Євросоюзу;

- спростити регулюючі, документарні процедури для юридичних та фізичних осіб, які здійснюють транскордонні контакти та операції;
- розробити механізми спільного використання природних ресурсів, а також охорони навколишнього середовища на прикордонних територіях;
- створити реєстри видів та суб'єктів підприємницької діяльності на прикордонних територіях, сприяти поширенню відповідної ділової інформації;
- фінансування та стимулювання розвитку транспортної інфраструктури на прикордонних територіях, підключення до відповідних європейських трансконтинентальних транспортних коридорів;
- підтримати формування спрощеного механізму надання банківських кредитів, страхувальних послуг суб'єктам підприємницької діяльності, які функціонують на прикордонних територіях.

Таким чином, вищезазначені заходи сприятимуть становленню регіональної економіки, відкриють можливість активізації діяльності місцевих органів самоврядування, які шляхом використання вдосконаленого центральними органами правового поля та вдосконалюючи створені власні організаційні структури, сформуєть такий господарський механізм регіональної економіки, який буде здатний забезпечити економічні інтереси регіонів в контексті загальнонаціональних економічних інтересів.

